

Зар заман.

Коллекционеры буткун
дэрлик жазып
кеткени.

Белек. 68ср.

Карагоодо Кылычка жолугуп, 4-5 күн бирге жүрүп калдым. Мурун 1911- жылында Коңур-жайлоодо көрүп тааныштым эле, бул сапарда алып жүргөн кысаларынан төмөндөгүлөрдү көчүрүп алдым, шашканымдан карындаш менен, Кеминде үйүмө барганда көчүрүп алдым.

Кылычтын айтканындай эң биринчи тырмак алды жазганым:

1. Арман кыз. — кыз, жигит — деди.	190 жол
2. Зар заман " " "	1950 "
3. Канаттуу " " "	480 "
4. Бүркүт тою/манаптын элди кыйнап,
чыгым алып той бергени/	260 "
5. Чүй өзөнү/Чүйгө жолоочулап келип жазган/	650
6. Жинди суу/1911-жылында Кеминге жолоочулап келип жазган/	300 "
7. Алдамчы/Токмокко келип жазган/	240 "
8. Зилзила 1911- жылы	480 "
9. Санат	Табылбады
10. Кочкор ата	Табылбады
11. Керме-тоо_Ала-тоо /1912-жылында
Жумгалда кудасына барып келип жазган_700 жол.	
12. 1916- жыл	350 "
12. Манап, букара деп бир кыса жазган — табылбады.	
13. Кийин 1916- жылдагы кыргыз көтөрүлүшүн жазып, аягына чыга электе каза тапкан.	

Мен Белекке Кылычтын айтканы:

Мен китептерден окудум, казак, кыргыздын акындарынын айтканын дагы көп уктым, бирок булардын барысынан артыгын казактан экен Сүйүмбай, кыргыздан Арстанбек деди.

Белектин байкоосу:

Кыргыздын башка акындардан артыкчылыгынын бири — эч убакта ырды чорнобайлап жазбаган, ойлобостон анчалык да такалбастан бир жазып кеткенин кайта текшерип оңдобостон майданга салган. Ырдын уйкаштыгына өтө назар салбастан, сөздүн тереңин алып жазган. Маселен, Зилзаланы 1910-жылында биздин эл /Кеминге /келип жазганда көчүрүп алдым эле, кийин басмадан чыкканда, эч бир өзгөртүлбөгөн.

З А Р З А М А Н

Молдо Кылч мен атым,
 Болжолу жок санатым.
 Айта берсем сабаган,
 Ак шуңкардай канатым.
 Окуп көргөн молдолор,
 Өчүрө көр калатын.
 Жакшы окуп карасаң,
 Оюндагы сөзүңдүн
 Барын мындан табасың,
 Мен айтайын сонунду,
 Чыгар сөзүм орундуу.
 Жигит болсоң абайла,
 Убал кылба жаныңа.
 Тазалагын жолунду,
 Тарта жүргүн колунду!
 Жаман адам курусун,
 Доо чыгарып бир жерден,
 Милдет кылат жумушун.
 Жакшыларды карасаң,
 Кылганынын доосу жок,
 Сыр билгизбейт тымызын.
 Мен сүйлөйүн канчаны,
 Казак, Кыргыз барчаны.
 Калайыкка эринбей,
 Кетти канча далай сөз,
 Кара көзгө көрүнбөй.
 Акындардын абазы,
 Домбуранын үнүндөй,

Түндүк кыргызында Тагай насилинен дөөлөстүн кенже уулу кадымин манап тукумунан Темирдин балдары, Абайылданын баласынын баласы, атактуу Төрөкелдинин бир аталаш тууганын Шамыркандан 1875-жылында / доңуз жылы / Кочкордо туулуп атын Кылыч койгон. Кичине чагында кыргызча окуп, 1892-1893-жылдар чамасында ир-өлөң жазышка абдан инты-зынты коюп, ашта-тойдо ирдаштан токтолуп намызданган, абалы ирди жазып, анан соң элге окуп берген. Комузга салып айтууну Абайылда адат кылып, кийин комуз, домбура менен айтуудан акындыкка токтолду келтирет, экен деп, домбурасыз айтууга адеттенген. Манап насилинен болсо да, эл бийлеп, калк ишине катышууга көңүл бербеген. Өтө жарды болуп, азын-оолак дыйканчылык менен оокаттанган. Эртели, кеч суу бойлоп басып, таза жерге олтуруп, ар түрлүү өсүмдүктү байкап көрүп, айланасындагы табияттан тажрыйба алып, курт-кумурска, канаттуулардын алдуу, алсыздарын текшерип, анан өлөң кылып жазган. 1917-жылында, 42 жашында каза болгон, кабыры туулган жери Кочкордо.

Бети кызылдуу сепкили жок, жүзү абдан толук, тегерек чоң кара көздүү, орто бойлуу ^{Ботур, Коч} семизче, чоңурак кара мурут, ээгинде кичине чокчо кара сакалы болуп, жаактарына сакал чыкпаган. Кийимди өтө таза кийинип, денин таза тутуп, ^{сөгөк} диндер / болгон. Өмүрүндө көп кысалар жазып, алардын бир канчасы элге жайылган. Ар жазган кысасын арттырбастан, кемитпестен, жанада бай, манап улукка кошомат кылбастан, алардан жанада айтууга дүнүйө талап кылбастан тууралык менен жазган.

Мен 1913-жылы апрель айында Ат-башы, Нарындан келе жатып